

Dr. Josef Siblík: **Některé problémy daně z darování (věna, výbavy, apanáže, remunerace).** 1938, str. 78, cena 15 K.

Známý spor mezi finanční správou a nejvyšším správním soudem o poplatnost listinou neosvědčených některých darování movitých věcí vyvolal značný rozruch jak v právnícké veřejnosti tak i v širších kruzích a měl za následek i zásah parlamentního úsporného a kontrolního výboru. Byl rozřešen zákonem č. 178/1937 Sb. z. a n., který v § 4 podal autentickou interpretaci dodatku k sazbě zákona č. 31/1920 Sb. z. a n. a k § 3 písm. k) vládního nařízení č. 403/1920 Sb. z. a n. v ten smysl, že dary, v těchto předpisech uvedenými, se rozumějí veškerá poskytnutí, která se podle poplatkového práva mají za dary pokládati (§§ 30 a 31 čís. nař. čís. 278/1915 ř. z. a § 15 zák. čl. XI/1918 o poplatcích z převodu majetku). Význam zákona č. 178/1937, jehož vydání bylo podnětem ke shora uvedeně práci, spatřuje autor právem v tom, že na jisto postavil zdanění darování movitých věcí darovací daní, kterou odpoutal od listiny a tím našemu bernímu systému zabezpečil dědičnou daň, která podle these Schanzovy bez důkladného vybudování darovací daně nemá opory, jak autor uvádí v připomínky odchýlného názoru Meiselova (str. 21). Kniha je studii význam darování, tedy bezplatného nabytí mezi živými, s hlediska berního práva; nechce však býti dogmatickou prací o dani z darování, nýbrž zabývá se pouze několika otázkami, jež nebyly podle autora názoru dosud dostatečně osvětleny. Jde tu na př. o úvahy, zda předmětem darovací daně jest právní akt (daň ze smluv), či skutečné plnění, tedy přesun statků nebo majetkových práv (daň ze skutečného obohacení), úvahy o potížích kontroly daně darovací, o tom, zda je účelné rozlišiti darování, podrobené darovací dani, od podobných bezplatných poskytnutí, která se činí na základě zákonného závazku, zvláště v okruhu příbuzných osob (na př. věno), o poměru darování

k požitkům služebním (remuneratorní dary), a konečně o problému koncentrace více poskytnutí do jednoho poplatného aktu (zamezení úniku daňové progresi).

Historii a podstatu shora zmíněného sporu finanční správy s nejvyšším správním soudem objasňuje zejména pojednání o vývoji zákonné úpravy daně z darování a o vztahu listinného osvědčení k daňové povinnosti. Kniha však neobsahuje toliko teoretické úvahy o některých finančně-vědeckých otázkách, nýbrž vykládá zásady naší darovací daně, důležité pro praktického právníka, kterému umožňuje snadněji pochopiti některé její předpoklady resp. podstatné znaky, z nichž některé teprve postupem času uznala i judikatura, jako na př. že předpokladem daňové povinnosti není obohacovací úmysl (tak na př. Bohuslav 8585/37).

Zvláštní pozornosti praktických právníků i širší veřejnosti se budou zajisté těšiti výklady změn a zejména úlev zákona č. 178/1937 Sb. z. a n., týkající se daňové povinnosti příbuzenských darů, především pokud jde o zdaňování věna, výbavy synům a vnukům, apanáží jakož i rozlišení těchto poplatných příbuzenských darů od případů alimentární povinnosti, nepodléhajících darovací dani. Je tu též zmínka o poměru § 3 zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. o darovací dani k listinnému poplatku ze svatebních smluv. Zaměstnanec a zaměstnavatel bude zvláště zajímati pojednání o rozdílu obvyklých a mimořádných remuneratorních darů, a o jejich podrobení darovací a důchodové dani za platnosti novely č. 226/1936 Sb. z. a n. k zákonu o přímých daních.

Dodatkem jest připojen normativní výnos ministerstva financí o dani důchodové a darovací z remunerací zaměstnancům a výnos o provádění zákona č. 178/1937 Sb. z. a n., které čtenáře poučí o praksi finančních úřadů. Vedle posláním teoretického stane se kniha nejen hledaným pramenem poučení finančních úředníků, ale i cennou pomůckou praktických právníků i širší veřejnosti ve věcech darovací daně.

Muchka.

Po časopisech.

Několik poznámek k výkazu státního občanství stran ve sporech manželských.

Soudcovské Listy 2/1939, na str. 46 a násl. uveřejňují pod hořejším

názvem velmi zajímavé poznámky Dr. Josefa Beutla k praksi, vyvinuvší se na základě rozh. Vážný 16.870. Autor namítá proti požadavku, aby strany vykazovaly státní občanství předložením vysvědčení

o státním občanství ve sporech rozvodových a rozlukových, toto:

a) Mimo smlouvy 5/1926, 171/1926 a 146/1924 s Polskem, Rumunskem a Jugoslavií, dle nichž k rozvodování a rozluce manželství jsou povolány jen úřady (soudy) domovských států sporných stran, jest směrodatný předpis dvorského dekretu z 23. X. 1801, č. 542, dle něhož cizozemci mohou podávat v manželských věcech žaloby u zdejších soudů, má-li aspoň jeden z manželů zde stálé bydliště, a že rozhodují v těchto věcech dle zákonů země, v níž bylo manželství uzavřeno. § 76 j. n. nerozlišuje mezi tuzemci a cizozemci.

b) Z § 226 c. ř. s. nelze vyvoditi požadavek, aby soud požadoval ve sporu průkaz procesní způsobilosti, vždyť jinak by bylo zapotřebí vyžadovati ho všude, na př. je-li jako strana osoba fysická, musil by soud vyžadovati u každé z nich průkaz křestním listem o zletilosti a předložení potvrzení, že strana nebyla zbavena svéprávnosti, i kdyby nebylo nejmenší pochybnosti v tomto směru.

c) Není jasné, má-li soud pokládati lhůtu, kterou stanoví ve smyslu rozh. Vážný 16.870 k předložení průkazu o státní příslušnosti, za lhůtu ve smyslu § 84 a násl. c. ř. s., totiž jde-li o pouhé odstranění vady formální, v kterémžto případě uplyne-li lhůta marně, nelze ji dle § 85 c. ř. s. prodloužiti, anebo zda lze postupovati podle § 123 a násl. c. ř. s., jako by šlo o provádění důkazu listinou. V tom směru autor uvádí:

»Druhý názor vyhovující spíše potřebě za dnešních notoricky nepříznivých poměrů zastává většina soudů v praxi a prodlužuje stanovenou lhůtu tam, kde se stranám nepodařilo výzvě vyhověti. Leč vyskytují se i případy, kde soud stanoví lhůtu krátce a prohlašuje ji za neprodloužitelnou, odmítaje potom žalobu.

Poslednější postup vyvolává řadu otázek. Na př. straně se podaří získati osvědčení před uplynutím lhůty k stížnosti. Mů-

že soudce sám vyhověti stížnosti dle § 522 c. ř. s., když odmítnuto jednání pouze pro nepředložení osvědčení v dané lhůtě? Mohl by vyhověti i tehdy, kdyby byl žalobci uložil při odmítnutí žaloby útraty sporu? Může se přijíti k názoru, že při zmeškání neprodloužitelné lhůty připuštění osvědčení znamenalo by užití nepřipustného nového důkazu (§ 482 c. ř. s.). Platí to i tehdy, když strany hned na počátku přednesly souhlasně, že mají čl. státní příslušnost? K vyloučení pořadu práva (§ 42 j. n.) a k nezpůsobilosti procesní (§ 6 c. ř. s.) hledí se v každém stadiu řízení. Má tu soud postupovati obráceně, když před pravoplatným ukončením sporu se ukázaly pochybnosti o státním občanství zcela nepodstatnými?«

d) Autor poukazuje i na případy, kdy příslušnost soudu tkvěla v bydlišti strany, které jest nyní v postoupeném území, a ptá se, jak budou rozřešeny otázky vzniklé zábo-rem. Má za to, že předpis § 29 j. n. sotva podrží účinnost na případy ze záboru a pokládá za účelnější odročovati zatím spory spíše, nežli žaloby odmítati, dokud nebude otázka normativně vyřešena.

Neplatnost a trestnost ujednání o tom, že zaměstnanec ponese celé pojistné ze svého.

Pod uvedeným titulem přináší »Průmyslový věstník« č. 9, roč. 1939 tuto zajímavou glosu:

»Podle § 11 zákona o pensijním pojištění č. 26/1929 jsou neplatná ujednání, která by obmezovala nebo vylučovala platnost tohoto zákona v neprospěch pojištěnců nebo jich příslušníků. Neplatným by bylo proto též ujednání, že zaměstnanec ponese ze svého celé pojistné, neboť toto ujednání by obmezovalo zaměstnance vzhledem k ustanovení odst. 1 § 64 zákona o pensijním pojištění, podle něhož z pojistného hradí zaměstnavatel i zaměstnanec po jedné polovině. Zaměstnavatel hradí však ze svého celé pojistné za zaměstnance, kteří nemají služného na hotovosti. (Viz na příklad n. s. z 5. února 1937 Rv 1159/36).

Než ujednání druhu výše uvedeného příčí se ustanovení odst. 1, § 64 pensijního zákona zakládalo by i skutkovou podstatu přestupku stíhatelného podle § 170, odst. 1, lit. e) pensijního zákona, podle něhož přestupku se dopouští, pokud čin není přísněji trestný, zaměstnavatel nebo orgán no-

sítele pojištění, jenž sjednal s pojištěncem smlouvu, kterou práva, vyplývající pro pojištěnce z tohoto zákona mají být obmezena nebo zkrácena. Tak vyslovil též NSS v nálezu z 18. října 1938, č. 1780/36-4. Z tohoto nálezu možno uvést: Stanovil-li zákon v cit. předpisu (Scil. § 64, odst. 1 pensijního zákona) povinnost zaměstnavatele, aby hradil polovici pojistného ze svého, je rubem této jeho zákonné povinnosti oprávnění zaměstnancovo, aby zaměstnavatel polovici pojistného naň připadajícího nevrátil ze služebních požitků zaměstnancových.

Z ustanovení toho vyplývá tedy právo zaměstnance, aby mu zaměstnavatel vyplácel smluvené služební požitky nezkrácené o polovici pojistného, kterou je povinen hraditi zaměstnavatel. Opačné ujednání, zkracující toto právo zaměstnancovo, je proto nejen neplatné podle § 11, ale také trestné, podle § 170, odst. 1, lit. e), neboť vykazuje všechny pojmové znaky skutkové podstaty deliktu zde uvedeného.

K úplnosti bylo by ještě uvést, že přeštoky podle § 170 pensijního zákona se trestají podle míry zavinění a podle výše způsobené škody pokutou až do výše K 5000 (§ 172 pensijního zákona).«

Kolkování znaleckých nálezů a posudků.

Věstník ministerstva spravedlnosti v č. 1, ročníku XXI, ze dne 31. ledna 1939, kteréžto číslo expedováno bylo teprve počátkem března t. r., přináší toto důležité sdělení ministerstva financí ze dne 12. ledna 1939, čís. 141.897/38/V/14b:

I. Kolková povinnost písemných znaleckých vyjádření (posudků a nálezů) jest upravena zejména v sazební položce 26/18 poplatkového zákona a v heslech jeho: Sazby, Odhady, Ohledací nálezy, Fakultní posudky, Posudky odborných znalců a Oceňování, na tuto položku odkazujících.

1. Vyjádření nejsou předmětem poplatků, jestliže byla vydána na úřední výzvu soudu jen k vysvětlení skutkové podstaty mimo řízení o věcech stran.

2. Jsou-li vyjádření určena k tomu, aby poskytla průkazní prostředek nebo aby sloužila za základ nějakého soudního řízení ve věcech stran, platí toto:

a) Zpravidla podléhají poplatku jako vysvědčení, t. j. 8 K z prvního archu a 5 K z každého dalšího archu, jestliže byla vydána orgány státními, a 5 K z každého

děho archu, jestliže byla vydána jinými orgány nebo osobami. Tomuto poplatku podléhají vyjádření nejen tenkrát, vydají-li je znalci stranám samým na jejich vlastní žádost, ale i tenkrát, předloží-li je znalci soudu na jeho úřední výzvu, ať soud vyzve znalce k vyjádření na návrh strany nebo z moci úřední. Podání, kterými znalci předkládají vyjádření soudu, jsou prosta poplatku, obmezují-li se jen na toto předložení a na účtování výloh a neobsahují-li žádný další návrh v soukromé věci znalců, na př. žádost za přiznání odměny [s. p. 50/44 e) a g) p. z. a §§ 48 a 50 č. 1 cís. nař. č. 279/15]. Vyjádření vydaná v této věci několika znalci podléhají jen poplatkům jednoduchým.

b) Jsou-li však vyjádření součástmi protokolů, protože byla znalci před soudem přednesena a buď soudem protokolována nebo připojena k protokolu v písemném vyhotovení, podléhají poplatkům jako protokolům. Jsou-li tedy vyjádření součástmi soudních protokolů, uvedených v pol. 2, písm. c) resp. v pol. 32, písm. b) sazby soudních poplatků, pak vzhledem k tomu, že se řídí výše poplatků z těchto protokolů úhrnou dobou skutečného trvání jednání (lícení), nehledíc k počtu archů, přihlíží se i při výpočtu poplatků z vyjádření k době, po kterou skutečně trvalo přednesení, resp. protokolování těchto vyjádření.

Jsou-li však vyjádření připojena k protokolům odděleně nebo dodatečně, aniž byla před soudem přednesena, podléhají poplatkům podle pravidla shora uvedeného jako vysvědčení.

c) Poplatkům přílohovým vyjádření podrobena nejsou, a to ani doplňkovým, neboť nejsou-li podrobena kolkům jako součásti protokolů, jsou podrobena kolkům jako vysvědčení a tyto kolkové poplatky jsou vyšší než poplatky přílohové (§ 4 cís. nař. č. 278/15).

II. Poplatek z vyjádření, které podléhá poplatku jako vysvědčení, jest podle § 64, č. 3 popl. zák. povinen zaplatit ten, pro něhož nebo v jehož věci bylo vyjádření vydáno.

Za poplatek ručí podle § 71, čís. 1 popl. zák. znalec, který vyjádření vydal, a to solidárně se stranou povinnou k placení poplatku.

O placení poplatků a o ručení za ně stran takových znaleckých vyjádření, která podléhají poplatkům jako součásti protokolů, platí příslušná ustanovení o poplatcích z protokolů.

III. Vyjádření vydávaná ve věcech trestních, vyjímajíc trestní řízení o žalobách soukromých, jsou kolkou prosta. (Č. 3.348/39).

Národní banka a prodej nebo výměna nemovitostí v Sudetech.

V prvním čísle nového ročníku České Advokacie, která byla vhodně reorganisována jako list stavovský, uveřejněna byla pod názvem: »Obor působnosti Národní banky Československé při prodeji nebo výměně nemovitostí v Sudetech« tato důležitá zpráva:

Národní banka Československá neprovádí ani nezprostředkuje prodej nebo výměnu nemovitostí v Sudetech, nýbrž pouze uděluje k prodeji nebo výměně nemovitostí povolení, které je prodávající povinen mít, když bydlí v Československu (Opatření stálého výboru čís. 287/38 Sb. z. a n. Žádost o povolení nutno podati prostřednictvím některé banky oprávněné k obchodu s devisami nebo právního zástupce na tiskopise »Nemovitosti a jiné hodnoty« a doložití návrhem nebo opisem smlouvy. Zmíněné povolení Národní banky Československé opravňuje pouze k prodeji nemovitostí a nevyplývá z něho zajištění výplaty peněz v Československé republice. Převedení peněz získaných prodejem lze ze sudetského území do Československa uskutečnit clearingem (přes zvláštní sudetoněmecký účet Národní banky Československé — Sonderkonto) a to v rozsahu, v jakém převod částky do Československa povolily německé devisové úřady. Dojde-li k prodeji nemovitostí, je záhodno, aby ohledně převodu tržové ceny do Československa byl zachován tento postup:

1. Proávající si vymíní, že kupující sám nebo prostřednictvím některé německé banky nebo právního zástupce obstará povolení německých devisových úřadů k složení tržové ceny na zvláštní sudetoněmecký účet Národní banky Československé

u Německé sčítovací pokladny v Berlíně (Sonderkonto).

2. Proávající si dále vymíní, že na základě tohoto povolení německých devisových úřadů kupující předá příslušnou částku v RM některé německé bance s příkazem, aby částku složila u Německé sčítovací pokladny v Berlíně na Sonderkonto Národní banky Československé ve prospěch prodávajícího.

3. O složení na Sonderkontě obdrží prodávající aviso od Národní banky Československé, která příjemce peněz (prodávajícího) vyzve, aby prokázal určité okolnosti, které mu Národní banka Československá předepeší.

4. Shledá-li Národní banka Československá, že podmínky pro výplatu jsou splněny a budou-li v clearing u k dispozici potřebné prostředky, provede výplatu.

Ohledně výplaty částek, které německé devisové úřady povolily složit na Sonderkonto, upozorňujeme na tuto zprávu Národní banky Československé v denním tisku ze dne 10. ledna 1939.

»Převody kapitálových pohledávek ze sudetského území do Československa. Národní banka Československá oznamuje, že bude propláceti pohledávky finančního rázu, vyjmenované ve čl. 6 Opatření Národní banky Československé ze dne 31. října 1938, č. 260 Sb. z. a n. (na př. vklady, výtěžky ze zcizení nemovitostí, dědictví a pod.) složené na zvláštní účet sudetoněmecký (Sonderkonto) za úřední kurs, t. č. 1 RM = 11.62 K, pokud celková pohledávka nepřesahuje K 250.000.— Nad tuto výši budou platy převáděny po dohodě s Národní bankou Československou v každém jednotlivém případě zvlášť.«

Pokud tržová cena za nemovitost v připojeném území má být prodávajícímu tuzemci uhrazena z prostředků, které má kupující cizinec v tuzemsku, může se tak dít pouze na základě zvláštního povolení Národní banky Československé.

Z právní praxe.

Otázka žalobního petitu.

Rozhodnutím ze dne 11. února 1939, Rv II 2550/38, vyslovil nejvyšší soud důležité zásady, pro které pokládáme za nutné, na rozhodnutí, které dosud nebylo nikde uveřejněno, upozorniti.

Nejvyšší soud vyhověl jím dovo-

lání proti zamítavým rozsudkům obou nižších stolic, zrušil je a vrátil věc do I. stolice k novému projednání a rozhodnutí s tímto odůvodněním a s těmito pokyny:

Otázkou, zda žalobní prosba jest určitá do té míry, aby mohla být základem exekuce musí se soud zabývatí také bez jakéhokoli námítky se strany žalované z moci